

تفسیر قرآن مجید

سوره فرقان

آیه ۱

دلایل

جهانی بودن

اسلام

۱ - تَبَارَكَ الَّذِي نَزَّلَ الْفُرْقَانَ عَلَىٰ عَبْدِهِ لِيَكُونَ لِلْعَالَمِينَ نَذِيرًا .

: ثابت و پایدار است خدائی که فرقان را بر بنده خود فرستاد؛ تا بیم دهندهٔ جهانیان باشد .

قرآن مجید در چندین سوره، خصوصیات آئین اسلام و مزایای آن را تشریح کرده. و از میان آنها روی دو - مزیت، بیشتر تکیه می کند :

۱ - آئین اسلام ، آئین جهانی است و تعالیم آن به نقطه‌ای و منطقه‌ای اختصاص ندارد و آورنده آن برای هدایت و راهنمایی همه مردم برانگیخته شده است .

۲ - دین اسلام ، آخرین آئینی است که از طرف خداوند، برای جامعه انسانی عرضه شده است . و پیامبر اسلام، خاتم پیامبران. و کتاب او، آخرین کتاب آسمانی است که خداوند بزرگ آنرا نرود فرستاده است .

آنچه فعلا برای ما (از نظر آیه مورد بحث) مطرح و موضوع بحث است، همان جهانی بودن آئین اسلام ، و رسالت پیامبر اسلام می باشد. و بحث پیرامون خاتمیت را به وقت دیگر موقوف میکنیم ، موضوع جهانی بودن رسالت پیامبر اکرم را از راههای گوناگون می توان ثابت نمود. اینک مادر اینجا به گونه‌ای فشرده به برخی از آن راهها و دلایل اشاره می کنیم :

۱ - روشترین گواه برج جهانی بودن کتاب و رسالت پیامبر و اینکه او برای نجات جهانیان بر - انگیخته شده بودنه برای نجات گروه معینی؛ بررسی قوانین اجتماعی و اخلاقی و سیاسی و اقتصادی او است .

نقاط مفید و صالح گردد .

۲- قرآن مجید زیر بنای تعالیم خود را، فطرت و سرشت انسانی قرار داده و آنچه را که فطرت انسانی خواهان آن است و افراد به سوی آن کشیده می‌شوند، در قالب قانون ریخته و به صورت دین عرضه داشته است ، و نقش مهم اسلام در این موارد همان رهبری خواسته‌های درونی انسان و بازدارای افراد از هر نوع افراط و تفریط می‌باشد . و به عبارت دیگر ، فطریات و خواسته‌های درونی بشر را تعدیل نموده و انسان را از افراط و تفریط در ارضاء غرائز باز داشته است .

فطرت و سرشت انسانی در تمام افراد یکسان است، مثلاً سرشت همه انسان‌ها با میل به خوبیها و فضائل اخلاقی ، و انزجار از بدیها و زشتیها ، بهم آمیخته شده است، و تمام افراد انسان فطرتاً عدالت‌خواه و دادگر بوده ، و از ظلم و تعدی انزجار دارند . احترام به حقوق مردم، و عمل به پیمان ، نزد تمام ملتها محترم است؛ چنانکه تجاوز به حقوق و پیمان شکنی در میان همه مردم بد، و دور از انسانیت به شمار میرود .
و همچنین

تعالیمی که بر چنین اساسی استوار گردد، طبعاً نمی‌تواند مربوط به گروهی از انسانها باشد؛ بلکه اراده حکیمانه الهی ایجاب می‌کند که چنین آئینی، عالمی و جهانی شود .

دقت و نظر در قوانین و فرآورده‌های اسلامی ، در بخش‌های مختلف، فطری بودن احکام این آئین را ثابت می‌نماید و از این رهگذر میتوان درک کرد که چرا اسلام خود را آئین جهانی معرفی کرده؛ و کتاب

زیرا یکی از مشخصات شریعت جهانی این است که بر اثربینش وسیع ، قوانینی عرضه شود، که با تمام چهره‌های تمدن بشر، و شرائط زندگی و امکانات ملت‌های مختلف جهان، منطبق گردد و پیروی از آن نه تنها مردم اقلیمی را نجات دهد و به اوج سعادت و خوشبختی برساند ، بلکه سعادت و رفاه تمام ملت‌های عصر خود را فراهم نماید .

نهاد اسلام اگرچه در منطقه عربی غرس گردید، ولی ریشه‌های نیرومند آن از تمام سرزمین‌ها سربر- آورد و جوانه زد، و چیزی نگذشت که شاخه‌های گسترده آن ، بر سرملل مختلف جهان سایه افکند . و رفاه و سعادت عرب و غیر عرب را فراهم آورد، و افرادی را که از مهد اسلام فرسنگها دور بودند ، و نژاد آنان با نژاد مردم مهد اسلام ، کاملاً مغایر و مابین بود از بنده اسارت رها ساخت و همه را در مسیر تکامل انسانی افکند .

چنین قوانینی که ضامن سعادت ملل مختلف می- باشد و عملانی ثابت و روشن شده است، نمی‌تواند از آن ملت خاصی گردد .

گرایش ایران و روم، و گسترش اسلام در سرزمین دوامپراتوری بزرگ جهان، و خدمت ارزنده‌ای که اسلام به این دولت نمود و سعادت و رفاه و ترقی و تعالی که نصیب این دولت گردید، همگی حاکی از بینش وسیع اسلام و جهانی بودن رسالت پیامبر او است و کاملاً می‌رساند که شعاع رهبری آورنده آن ، مخصوص به اقلیم و منطقه‌ای نبوده است ، و الایک آئین بومی و منطقه‌ای که برای اصلاح زندگی نقطه‌ای- فرورستاده شده باشد، نمی‌تواند در همه جا و همه

آسمانی آن ؛ خود را هادی امم و ملت‌های جهان می‌داند .

۳- گواه دیگر همان **نامه‌هایی است** که پیامبر اسلام به سران و شخصیت‌های ایران و روم ؛ و بزرگان دیگر جهان، نوشت، دقت در مفاد و مضمون این نامه‌ها ، روشنگر رسالت جهانی، و دعوت همگانی اوست ، مورخان و سیره نویسان و محدثان قسمت اعظم متون نامه‌های پیامبر را ضبط کرده و به بیان نکات برجسته آن پرداخته‌اند (۱)

پیامبر اسلام در نامه خود به امپراتور روم چنین نوشت : درود بر پیروان هدایت ، من ترا به آئین اسلام دعوت می‌کنم اسلام آور تا در امان باشی خداوند به تو دوپاداش می‌دهد

آنحضرت در نامه دیگری که طی آن «کسری» را به اسلام دعوت نمود، چنین نوشت: از محمد، فرستاده خدا به کسری بزرگ ایران، درود بر پویندگان راه حقیقت، و به کسانی که به خدا و پیامبر او ایمان آورند ، و گواهی دهند که جز او خدائی نیست ، و شریک و همتائی ندارد و معتقد باشند که محمد بنده و پیامبر اوست ؛ من به فرمان خداوند ترا به سوی او دعوت می‌کنم . که مرا برای هدایت تمام مردم اعزام داشته‌است تا همه مردم را از خشم او بترسانم و حجت

را بر کافران تمام کنم . (۲)
نامه های تبلیغی و دعوتی پیامبر یکی و دوتا نیست بلکه در خصوص این موضوع ، قریب سی نامه در اختیار ما هست و در برخی از موارد عین خط دبیر پیامبر و مهر او در موزه های بزرگ اسلامی نیز نگاهداری می‌شود (۳)

۴ - گذشته از این دلایل ، خود قرآن مجید با صراحت هر چه کاملتر رسالت پیامبر را جهانی و قرآن او را راهنمای امم و ملت‌ها میدانند .
از میان آیات فراوانی که در این زمینه وارد شده است به نقل و ترجمه چند آیه اکتفاء نموده و مطلب را به پایان می‌رسانیم :

نخست در آیه مورد بحث ، هدف از نزول قرآن بر پیامبر را این می‌داند که وی جهانیان را از مخالفت خدا بیم دهد چنانکه می‌فرماید :

لِيَكُونَ لِلْعَالَمِينَ نَذِيرًا

: برای جهانیان بیم دهنده شود

معنی «عالمین» در قرآن چیست ؟ !

این لفظ در قرآن به مناسبت های گوناگون ۷۳ بار به کار رفته ، و مفسران و فرهنگ نویسان لغت عرب، در تعیین مفاد آن اختلاف جزئی دارند .
گروهی آنرا به «**ماسوی الله**» تفسیر نموده و

۱ - تاریخ طبری ج ۲ ص ۲۹۰ - کامل ج ۲ ص ۱۴۵

۲ - طبقات ابن سعد ج ۱ ص ۲۶۰ - تاریخ طبری ج ۲ ص ۲۹۵ - ۲۹۶

۳ - متون نامه‌های پیامبر را می‌توانید در کتاب «الوثائق السياسية» نگارش پروفسور محمد حمید الله پاکستانی و کتاب مکاتیب الرسول نگارش جناب آقای علی احمدی مطالعه بفرمائید و قسمت مهم نامه‌های پیامبر در کتاب «فروغ ابدیت» ج ۲ ص ۶۰۵ - و ۶۳۶ نیز گردآمده است .

هر کسی را که قرآن به او برسد (از عذاب الهی)
بیم دهم .

موضوع جهانی بودن آئین اسلام در میان مسلمانان
ازروشنترین مسائلی است که نیاز به دلیل و اقامه
برهان ندارد و آیات در این زمینه چند برابر آنست
که در این جا نقل نمودیم .

غرض ورزی برخی از خاورشناسان

برخی از خاورشناسان به جهانی بودن رسالت
پیامبر اسلام از دریچه تردید می نگرند و برخی از
غرب زدگان کم اطلاع از این نغمه های شوم
استعماری الهام گرفته و برای گمراه کردن افراد
بی اطلاع تر از خود، دست و پامی کنند .

سردسته این گروه از خاورشناسان « سرویلیام
مویر » است که می گوید : موضوع عمومیت رسالت
بمدها به وجود آمده و محمد از هنگام بعثت تا زمان
وفات فقط عربها را به اسلام دعوت می کرد . و محمد
جز عربستان جایی را نمی شناخت (۲)

ازیک نویسنده انگلیسی جز این انتظار نمی رود
که دلائل روشن رسالت جهانی پیامبر اسلام را انکار ورزد و
با کمال جرأت بنویسد :

میگویند : به آنچه در جهان غیر از خدا جامه هستی
پوشیده است «عالمین» می گویند برخی دیگر آن
را به آن رشته از موجودات اختصاص داده که دارای
درد و عقل باشند مانند بشرو فرشته .

برخی دیگر برای آن معنی سومی انتخاب نموده
که دائره آن از دو معنی پیشین تنگ تر است و میگوید:
مقصود از آن همه انسانها است و از آنجا که انسان
عجوبه خلقت است از این جهت هر انسانی از نظر
عظمت جسمی و فکری برای خود عالمی است (۱)
ما هر کدام از این سه معنی را انتخاب کنیم
بالاخره لفظ عالمین تمام انسانهای روی زمین را
شامل میشود و ایجاب میکند که اویم دهنده همه
انسانها می باشد .

از میان آیات دیگری که می توان جهانی بودن
رسالت پیامبر اسلام را استعاده کرد آیات زیر است:

۱ - قُلْ يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِنِّي رَسُولُ اللَّهِ -
إِلَيْكُمْ جَمِيعًا . اعراف - ۱۵۷
: بگواي مردم من پیامبر خدا به سوی همه شما
هستم .

۲ - و اوحی الی هذا القرآن لآ نذرکم به و من
بلغ . . . سوره انعام : ۱۹
: این قرآن برای من وحی شده تا با آن شما و

(۱) این تفسیر از رئیس مذهب شیعه حضرت صادق (ع) نقل شده است و شاهد آن برخی از آیات است،
از آن جمله آیه زیر : أ تاتون الذکران من العالمین سوره شعراء آیه ۱۶۵ : لوط به قوم خود گفت : چرا
به همجنسان خود از بشرها روی می آورید؟ . به طور مسلم مقصود از «عالمین» در این آیه و دیگر از آیات همان
انسان اعم از زن و مرد است .

(۲) تاریخ الاسلام سیاسی ج ۱ ص ۱۶۸ چاپ پنجم

جهانی را که قوم وی با ملت هردو امپراطور روابط بازرگانی داشتند، به آئین توحید دعوت کرده است با لجاجت و تشکیک‌های بی‌اساس آن را یک امر محال و ممتنع قلمداد می‌کنند و با کمال وقاحت می‌گویند: محمد (ص) جز حجاز جای دیگر را نمی‌شناخت، در صورتی که آنحضرت در سن ۱۲ سالگی همراه عموی خود به شام رفته و در سنین جوانی بازرگانی خدیجه را از مکه تا شام به عهده داشته، و همراه کاروان به شام مسافرت می‌کرد با این وضع می‌گویند که محمد (ص) جز عربستان جای دیگر را نمی‌شناخت . . . !

«موضوع جهانی بودن رسالت بعدها به وجود آمده است» در صورتی که قرآن در آیات فراوانی جهانی بودن رسالت او را مطرح کرده و خود پیامبر (ص) با نامه‌های دعوتی خود موضوع را پیاده کرده است برآستی هر موقع ما، در تاریخ می‌خوانیم که یک جوان یونانی (اسکندر مقدونی) می‌خواست فرمانروای جهان شود و یسا می‌شنویم که ناپلئون تشکیل امپراطوری جهانی را در سر می‌پروراند، هرگز اعجاب و شگفتی به مادست نمی‌دهد ولی هر موقع دسته‌ای از خاورشناسان می‌شنوند که رهبر بزرگ مسلمانان به فرمان خداوند دو امپراطور بزرگ

(بقیه از صفحه ۳)

ماد دیگری و ماتریالیسم، و مذاهب ساختگی استعماری حتمی خواهد بود.

چرا ما که سرمایه غنی اسلامی و محتویات زنده دینی داریم از این وسائل تبلیغاتی روز استفاده نکنیم؟

چرا ما در لاک خودمان فروبریم و هنگامی چشم بگشاییم که تبلیغات مسموم ادیان تحریف یافته نوبی خانه‌های ما سبز شده است؟

چرا هر کدام از ما بقدر امکانات خود از نشریات و کتابهای مختلف اسلامی که خوشبختانه امروزه زبان ساده و روشن برای همه طبقات در اختیار داریم نخریم و منتشر نمائیم؟

چرا در همه شهرستانها انجمنهایی برای پخش کتب اسلامی مخصوصاً در میان جوانان و نوجوانان تأسیس نکنیم، و در این راه سرمایه‌گذاری نمائیم؟

اینها امروز شعبه مهمی از جهاد فکری اسلامی است که در پیشگاه خداوند بزرگ و پیشوایان اسلام مخصوصاً حضرت ولی عصر او احنا فداه در برابر آن مسؤولیم و آنرا بر بسیاری از کارهای دیگر باید مقدم بشماریم.